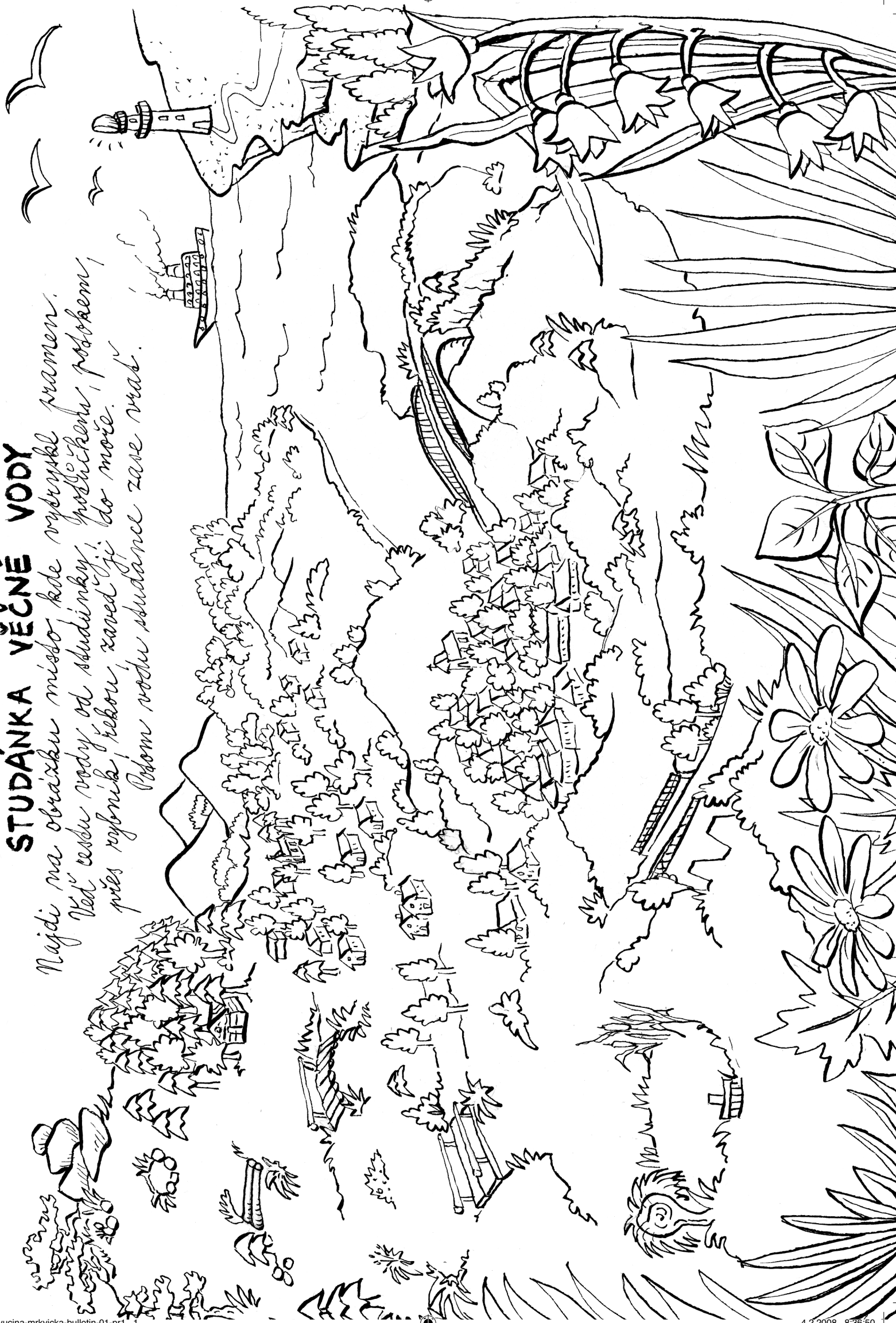

STUDÁNKA VĚČNÉ VODY

Najdi na obrázku místo, kde vytryskne pramen.
Ved' cestu vody od studánky, podúhlem, poskokem,
přes rybník, řekou, zaved' ji do moře.
Potom vodu studance zase vrať.

ÚVOD PROJEKTU – MOTIVACE:

Do třídy přijde na návštěvu Alfons Vodník, mistr vodnický, a ten dětem vypráví příběh: „Milí pulci, jestli chcete, budeme si teď spolu nějaký čas hrát na otvírání studánek. Nemá to hra na jedno volné odpoledne, jako třeba Škatule hejbejte se. Je to hra na celý rok a kdo ví, pro někoho možná na celý život. Pokud se přihlásíte do naší vodnické školy, budete toho na závěr vědět o vodě víc, než kdejaký můj pohádkový kolega. Dozvíte se třeba, proč je voda pro lidi nepostradatelná a nenahraditelná. Pohádkoví vodníci mohou koneckonců žít i bez vody. Žijí lidé nikoli. Až si tohle všechno uvědomíme, stane se nám starost o studánky, potoky a mé milované rybníky možná i zálibou, která vydrží třeba až do dospělosti. Čeká nás spousta dobrodružství a legrace, budeme chodit na průzkumné akce, budeme si hrát na zahradníky, vědce i detektivy.... Ale při vši té legraci a zábavě berte vodu, moji milí, opravdu vážně. Úplně jako dospělí. Nebo spíš vážněji než dospělí. Prosím Vás o to jménem těch několika málo vodníků, kteří tady ještě zbyli. Kdo z Vás se chce přihlásit do vodnické školy, ať řekne žbluňk ..., ...neslyším... ještě jednou... už to slyším... .. je to je krásné žbluňk!!! To zní mým ušima jako krásná písnička. Děkuji Vám milí pulci, moc se těším, až za vámi opět přijdu a začneme s první lekcí vodnické školy. Ale copak, vy nevíte, kdo jsou to pulci? Možná to někdo ví... ..ano, výborně, jsou to žabi dětičky, ty já mám moc rád. Jako i vás, moji vodniční učni.“

(Příběh si můžete upravit a volně převyprávět, či napsat a vyprávět svůj vlastní.)

STUDÁNKA VĚČNÉ VODY

(podrobný metodický popis první lekce ve „vodnické škole“):

Smyslem lekce je pochopení koloběhu vody v přírodě, jehož motorem je slunce. Děti se pomocí prožitku učí chápat účel i krásu neustálých proměn vody.

■ Úkol

Najdi na obrázku místo, kde vytryskl pramen. Veď cestu vody od studánky, potůčkem, potokem, přes rybník, řekou, zaveď ji do moře. Potom vodu studánce zase vrať (viz pracovní list č. 1). Pomocí níže uvedených aktivit si děti mohou ověřit první vodnickou poučku, která zní: „Voda se nikdy nikam neztratí.“

■ Dramatická výchova –
– náměty pro menší děti:

HRA NA PRAMÍNEK

Pomůcky a organizace prostoru:

Potřebujeme volný prostor, nejlépe koberec a přehrávač CD, CD zvuky moře a zvuky tekoucího potoka, nebo vhodnou skladbu (není nutné, ale při dramatizaci hodně pomáhá)

Postup:

Děti pohybem znázorňují koloběh vody v přírodě - opakují pohyby po učitelu. K tomu učitel používá zvuky potoka a moře.

Průvodní text s naznačením možných pohybů:

„Byl hluboký les, v lese studánka a ve studánce bydlel malý pramínek (dřep). Byla tam čistá voda, kam chodili pít jeleni, srnky a jiná zvířátka. Pramínku se tam už moc nelíbilo, chtěl se podívat dál, a tak se ze studánky dostal do potůčku (děti běhají a spojují se do zástupu). Ale ani tady nebyl moc spokojen a tak si řekl, že se podívá ještě dál, až do řeky (vytvoříme dvojstup). Řeka tekla krajinou a pomalu se vlnila a zpívala si (děti zpívají „Teče, teče velká řeka, teče, teče do daleka“) a z řeky se dostal do moře (dřep a vztyk v kruhu, jako vlny moře, potom předvádění mořských zvířat – např. chobotnice, žraloci, mořský koník). V moři plavaly různé ryby, chobotnice, na moři se houpaly lodě a plachetnice a pramínek byl spokojen. Ale ne moc nadlouho. Začalo se mu stýskat po srnkách, po lese a bylo mu smutno. Vidělo to sluníčko, zasněžilo na moře, na pramínek a z moře začala stoupat pára (na špičky, vzpažíme ruce) až ke sluníčku do mráčku. Zafoukal vítr, mráčky se spojily a vznikl

velký mrak (děti se shluknou), který plul po obloze a byl těžký, plný vody, až začalo pršet (pomalé klepání s pohybem rukou). A přišlo, přišlo, byl veliký liják a zrovna přišlo na ten náš les, do studánky, a tak se pramínek dostal až domů – do studánky (zpět do dřepu)“.

S barevným obrázkem znázorňujícím koloběh vody v přírodě znovu s dětmi zopakujeme putování pramínku.

Zimní varianta – Hra na sněhuláka a sních

Pomůcky a organizace prostoru:

Potřebujeme volný prostor, nejlépe koberec.

Postup:

Děti pohybem znázorňují koloběh vody v přírodě. Učitel se postaví jako sněhulák a říká dětem, co mají udělat, aby také byly pořádným sněhulákem (postoj – nohy mírně od sebe, zatnout nohy, zatnout zadek, ruce v bok, úsměv, pokud jsme usměvaví sněhuláci). Potom učitel vypráví a děti se chovají podle jeho povídání.

Průvodní text s naznačením možných pohybů:

„Když napadl sníh, postavily si děti na zahradě sněhuláka. Moc se jim povedl, byl krásný. Každé ráno, když šly děti do školy, znovu si ho prohlížely. Sluníčko se na něm krásně lesklo, ale nic mu neudělalo, mráz byl silnější. Sněhulákovi bylo opravdu příjemně. Až jednou přišla oběva. Slunce začalo hřát více než jindy a sněhulák už najednou nebyl tak silný a velký jako dřív. Sluníčko ho všude lechtalo a šimralo a sněhulák začal pomalu měknout a tát (předvádíme s dětmi tání). Nejdříve z něho byla velká hromada sněhu, pak menší hromádka, až z něj zůstala jen kaluž vody (děti si lehnou na koberec). Ale sluníčko nesvítlo dlouho, přišel večer, slunce šlo spát za kopec a vlády se opět ujal mráz. Z kaluže se stala ledová klouzačka (děti ztuhnou, učitel – vypravěč „se klouže a zkouší pevnost ledu“). Ale druhý den ráno, když slunce zase vyšlo, všechno opět rozpustilo a nedalo našim kalužím pokoj, dokud se z nich nezačaly vypařovat jednotlivé kapičky vody, které se měnily v páru a stoupaly vzhůru do nebe. Tam si s nimi začal pohrávat vítr a foukal je z jednoho konce na

druhý, až je sfoukal do obláčku, který se postupně zhušťoval víc a víc, až už to kapičky nevydržely a jedna podruhé začaly jako sněhové vločky padat dolů na zem a lidé se radovali, že sněží...“ (Děti se chytanou za ruce a vytvoří „obláček“, který se zhušťuje, až už děti nemají místočka. Pak učitel – vypravěč lehce poklepne každé dítě na hlavu a to se „snese“ jako vločka na zem). „Celá zem byla bílá. A lidé se koukají a říkají si, to je krása, sněží, vše přikryje bílá peřina a bude tady jako v pohádce...“

■ Pokus

SUŠÁRNA

Pomůcky:

Kousky látky z lehkého materiálu, voda, fén, šňůra a kolíčky.

Postup:

Víte, co ovlivňuje proces vypařování?

Nejdříve namočíme kousky látky a děti je vyzkoušejí usušit následujícími způsoby: necháme je pomačkané volně ležet, pověsíme na šňůru, vysoušíme studeným vzduchem fénu, necháme ležet na teplém radiátoru, vysoušíme teplým vzduchem fénu. Který kousek látky uschl nejdříve a který naposledy a proč? Co ovlivňuje rychlost vypařování?

■ Výtvarná aktivita

PRAMÍNEK

Pomůcky:

Tvrdý papír, modrý inkoust, slámka, lepidlo Herkules, krupice nebo písek.

Postup:

Jedním ze způsobů je, že za pomoci slámky nebo jenom ústy rozfoukáváme po navlhčeném papíře modrý inkoust (jako když běží pramínek), potom domalujeme okolí vodovými barvami nebo akvarelovými pastelkami (trávu, kamínky, stromy, zvířata...).

Dalším ze způsobů je, že na papír nanese lepidlo Herkules a posypeme krupicí, necháme zaschnout a potom zapíjíme do krupice modrou barvu od tenkého pramínku až po široký. Na tvrdý papír malujeme kameny, stromy, rostliny, zvířata, domy, vystříháme a dolepujeme do obrázku. Vytváříme plastický model přírody.

■ Literární aktivita

DOKONČÍ PŘÍBĚH

Vyprávění:

Kdybych byl pramínkem řeky, chtěl(a) bych...

AUTOR

Autorkou aktivity Studánka věčné vody je Mgr. Helena Nováčková (Sluňákov – Centrum ekologických aktivit města Olomouce, o. p. s.), spolupracovala Mgr. Petra Koppová (Sluňákov – Centrum ekologických aktivit města Olomouce, o. p. s.), autorkou pracovního listu je Iva Rašnerová.